

Težka odločitev.

Po vseh pokrajinah bivše avstro-ogrške monarhije, ki so se leta 1918 ujedinile s kraljevino Srbijo, je vladalo takrat nepopisno nacionalno navdušenje. Slovesnost je sledila slovesnosti in veselih narodnih praznikov, polnih navdušenja za svobodo, ni hotelo biti ne konca ne kraja. To je nam vsem, ki smo preživljali tiste dni sami polni radosti, še danes jako dobro v spominu.

Današnje življenje pa velikih slavnosti narodnega ujedinjenja in osvobođenja ne pozna več. Sicer neke dni še slavimo kot narodne praznike, toda proslavljanje se niti zdaleka ne da primerjati onemu v prvih letih našega državnega obstoja.

To je pojav, ki da misliti. In nekaj ni in ne more biti v redu. To je začetek bolezni, ki utegne postati nevarna. Vzrok te bolezni pa tiči v prevaranih nadah, ki imajo za posledico navadno jako težko duševno potrtost. In v taki duševni potrtosti živimo danes svoje narodno in državno življenje. To je težka beseda, a boljše je povedati bridko resnico enkrat kakor pa nikoli, ker je morebitna prva zamera vedno boljše kot zadnja.

L. 1918 je bilo Slovincem in Hrvatom, Vojvodcem in Dalmatincem rečeno, da smo dobili narodno svobodo. Narodno svobodo v pomenu »narodnostno« smo res dobili. V šoli in v uradih je zavladal naš jezik, važna mesta v državni upravi so zasedli domačini in v Belgradu so bili naši zastopniki narodni zastopniki. V belgradskem parlamentu je tudi izustil minister za trgovino pokojni Ribarac lepe besede, da Srbi nočejo, da bi se jih smatralo za »ugnjetače« (zatiralce), ampak žele, da se jih smatra za osvoboditelje. Toda te lepe besede so ostale žalibog samo na eni strani medalje, na nacionalni. Toliko temnejša pa se je tekot časa pokazala gospodarska stran osvobođenja.

Praksa je pokazala, da lepim besedam o narodnem osvobođenju nikakor ne odgovarja dejstva v državnem gospodarstvu. Tam smo opazili vedno manj osvobođenja, zato pa

tem več pristranosti in to take pristranosti, ki se da dokazati s številkami, zlasti z davčnimi, potem pa z naklonitvijo velikih vsot posameznim delom države, dočim drugi deli ne dobe niti najpotrebnejših prispevkov kljub svojim visokim davčnim. Vsa ta dejstva je dokazala praksa in dokazale so jih številke, sladka usta pa so še vedno govorila lepe besede o osvoboditvi, kakor da bi se mogel čuti svobodnega gospodarsko zapostavljen in prikrajšan narod!

Zongliranje med teoretičnim osvobođenjem in med gospodarskim zapostavljanjem pa se bliža z naglimi koraki svojem žalostnemu koncu. Pospešila bo konec predvsem parlamentarna razprava o zakonu za izenačenje davkov.

Ta razprava je postavila radikalno stranko pred težko odločitev. Danes mora radikalna stranka jasno in javno pokazati, ali hoče biti gospodarski in s tem tudi politični »ugnjetač« vseh prečanov, tudi srbskih, ali pa hoče postati pravi, torej tudi gospodarski »oslobodilac«, kajti kdor je proti izenačenju davčnih bremen, predpostavlja še vedno delitev vseh državljanov kraljevine SHS v dve vrsti, v zmagovalce, ki s klicem »Vae victis« tirjajo od premagancev svoj harač, in v resnične premagance; kdor pa je za izenačenje bremen, dokazuje, da mu je država več kakor stranka in že celo več kakor kakšna oligarhična »porodica«. Za kaj se bodo radikalni odločili? Priznamo, da je ta odločitev zanje težka stvar.

Listi, ki radikalom niso sovražni, poročajo, da se zlasti Pašičeva skupina izenačenju davčnih bremen upira. To se s Pašičevo tezo o zmagovalcih in premagancih sicer zelo ujema, dvomimo pa, da bo to načelo moglo državo misel zlasti v prečanskih krajih posebno utrditi. Zgodovinski zgledi dokazujejo, da so teorije a la Pašić zelo nevarne. Zato bi bilo dobro, če bi se radikalni temeljito premislili, kaj hočejo postati v sredi vseh »premagancev«, ali »ugnjetači« ali »oslobodilci«.

Politične vesti.

— Z našim uvodnikom »In kje je efekt?« Slovincem naravno ni zadovoljen. Kakor običajno pa tudi v tej stvari ne gre »Slovincem« na bistvo naših izjav, temveč se lovi za podrobnostmi. Pa še v tem zelo nesrečno. Pravi, da so bile na ljubljanskem shodu izrečene konkretne obtožbe o korupciji. Moramo temu oporekati, ker po našem skromnem mnenju bi bila obtožba res konkretna šele tedaj, če bi se vsaj ena afera povedala tako v vseh podrobnostih, da bi moral drž. pravnik zagrabiti. Toda to se ni zgodilo in po navljalo se je samo to, kar je že povedal Dragiša Stojadinović in sicer mnogo bolj konkretno. Popolnoma pa tudi stoji, da ljubljanskemu shodu ni sledila nobena akcija. V nedeljo bosta že dva tedna, kar je bil ljubljanski shod in še ni napovedan noben nov shod. Če pravi opozicija, da bo sklicala shode, potem ga s tem še ni tudi že res sklicala. Shode pa je treba sklicati pred odgoditvijo skupščine, ne pa potem, ko bo z odgoditvijo skupščine vse politično delovanje prenehalo. Zlasti pa bi bili shodi potrebni sedaj, da bi se z nastopom javnosti prišlo anketni odbor k čim intenzivnejšemu delu. Tako je stvar in zato ponavljamo svoje vprašanje: Kje je efekt ljubljanskega shoda?

— Ureditve naših dolgov v Ameriki. V zagrebških »Novostih« je bilo objavljeno poročilo G. Matjašiča našega finančnega eksperta pri pogajanjih za ureditev ameriških dolgov o rezultati pogajanj. G. Matjašič povdarja, da je rezultat nad vse ugoden. Najprej so bili Amerikanci pripravljeni nam odpustiti samo nekaj nad 50 odstotkov. Našemu glavnemu delegatu Gjuriću pa je uspelo, da so Amerikanci končno pristali, da plača naša država samo 32,2 odstotkov od vsega dolga. (Tu treba pripomniti, da g. Matjašič kot skromen Slovenec svojih zaslug niti najmanj ne omejuje, dasiravno je njegovo neverjetno statistično znanje najbolj vplivalo na Amerikance in največje pripomočilo, da je bil za našo državo dosežen tako ugoden rezultat. Op. ured.) Ves naš dolg je z obrestmi vred določen na 62.850.000 dolarjev. Ta dolg bo treba plačati v 62 letih. Prvih pet let bo plačati po 200.000 dolarjev, od 6 do 12 vsako leto 25.000 dolarjev več, 13. leto 475 tisoč, 14. 542 tisoč in tako vsako leto več, dokler ne doseže v 36. letu anuiteta 2.490.000 dolarjev. Povprečna obrestna mera znaša en odstotek. Bolj ugodne pogoje od naše države je dosegla samo Italija. Toda njen dolg je 30-krat večji, njen proračun pa samo 4-krat. Vse druge države pa so dobile mnogo bolj neugodne pogoje. Tako je bilo odpuščeni Franciji in Belgiji samo 50 odstotkov, Čehoslovaki, Poljski, Rumuniji in Vel. Britaniji pa celo samo 20 odstotkov. Proti zmanjšanju dolgov naši državi ni bilo v ameriški javnosti prav nobenega odpora in dogovor je bil senatu skoraj soglasno odobren. Koncem svojega poročila pravi g. Matjašič, da je sedaj ugled naše države v Ameriki tako utrjen, da more naša država pri vsaki finančni skupini zaprositi za posojilo in da ni več navezana samo na posamezne skupine in skupinice.

— Iz naše zunanje politike. Naš poslanik v Atenah Panja Gavrilović je včeraj dolgo časa konferiral z dr. Ninčevićem. Gavrilović je prišel s posebnimi instrukcijami, da obvesti dr. Ninčevića o željah grške vlade glede nadaljnjih pogajanj, ki so se lani prekinila. Dalje je Gavrilović poročal Ninčeviću o nekaterih vprašanjih, ki stalno teže Grčijo, dalje o balkanskem paktu, za katerega se Grčija posebno ogreva. Najbrž se bo o tem paktu govorilo tudi na Bledu. — Dr. Ninčević je zalem govoril z direktorji oddelkov svojega ministrstva o pripravah za sestanek Male antante na Bledu. Sklenjeno je bilo, da se sprejme rumunski predlog, ki gre za tem, da bi se pogodba med našo državo in Rumunijo na eni strani ter Čehoslovaki na drugi strani brez kake spremembe podaljšala še za tri leta. O tem

sta bila včeraj zunanji ministri rumunski in čehoslovaki službeno obveščena.

— Diplomatski konflikti med Čehoslovaki in Italijo. Čehoslovaki vlada je izročila italijanskemu poslanstvu odgovor, v katerem povdarja, da župan mesta Plzenj ni žalil italijanskega naroda, temveč samo kritikoval fašizem. Župan Pik je odklonil vsako opravičilo, povdarjajoč, da italijanski narod ni isto kot fašizem. Fašizem je organiziral umore in jemal tuje premoženje in tega se ne da utajiti, še manj pa preklicati. — Čehoslovaki vlada pa je kljub temu naročila vsem svojim organom, da razpuste takoj vsak javni shod, če bi se na njem napadali fašisti.

— Komunistični kravali v čehoslovanskem parlamentu. Na zadnji seji čehoslovanskega parlamenta je prišlo do hrupnih izgovorov s strani komunističnih poslancev in deloma tudi socialističnih. Na vsak način so hoteli komunisti preprečiti sprejem zakonskega načrta o uvozi carini na poljedelske pridelke in ker so bili številčno preslabi, so se zatekli k koncertu z razbijanjem s puliti in kričanjem. Toda tudi ta hrupna obstrukcija ni pomagala. Nemško-češka carinska večina je ostala trdna in ni reagirala na izzivanja s komunistične strani, pač pa solidarno odklonila vse socialistične predloge in sprejela vse vladne. Tudi madjarski agrarci so zvesto sodelovali v novi carinski večini. Nastop te večine je bil tako enoten, da se je carinska večina skoraj deklarirala kot nova vladna večina. Tako daleč dogodki sicer še niso dozorili, vendar pa je značilno to, da so prvič v zgodovini čehoslovanskega parlamenta nacionalni interesi podlegli gospodarskim in glasovali Nemci in Čehi skupno. S stališča mednarodnega položaja čehoslovanske republike je to le pozdraviti.

— Bethlenova vlada bo morala odstopiti. Posledica popolnega poraza madjarske vlade v Zvezi narodov, bo da bo morala vlada grofa Bethlena odstopiti. Legitimisti se tudi že z vso vneto pripravljajo, da prevzamejo nasledstvo Bethlena. Ta pa nikakor ni voljan odstopiti in zato je pričakovati, da se bo vodil med Bethlenom in legitimisti srdit zakulisen boj, ki ga bo odločil najbrže Horthy.

— Druga klobuta grofu Bethlenu. Prvo in dejansko klobuto je prislonil grofu Bethlenu Ivan Justh, nečak bivšega voditelja madjarske Justhove stranke in ne Veer, kako so poročale prve brzojavke. Toda isti dan je dobil grof Bethlen še eno drugo in mnogo bolj težko klobuto, pa čeprav ni bila ta fizična. Ko je bila namreč debata o Madjarski v Svetu Zveze narodov končana, se je grof Bethlen zahvalil Svetu za trud. Toda niti eden ga ni pogledal in ko je odšel ga ni nihče pozdravil. Vsi so samo listali po svojih aktih. Tako je bilo razločno povedano za ves svet, da s falzifikatorjem pošten človek ne obuje. Toda plemeniti gospod grof je tudi to klobuto molče vtaknil v žep.

— Socialisti proti poljski vladi. Socialno demokratska stranka je sklenila, da začne energično borbo proti sedanjim poljskim vladim. Vsem poslancem stranke je strogo prepovedano, da bi prevzeli kako ministrstvo. Socialni demokrati so ogorčeni, ker se ni izpolnila njih nada, da pride na Poljskem do izrazito levičarske vlade. Zato zahtevajo sedaj socialni demokrati razpust parlamenta in razpis novih volitev.

— Berlinski dogovor, kakor se na kratko imenuje rusko-nemška pogodba je bil od nemškega parlamenta skoraj soglasno sprejet. Proti so glasovali samo komunisti, ki so pa sicer v najožjih stikih s sovjeti. Nemški parlament je torej postal popolnoma rusofilski in nekdanje geslo: »Jeder Schuss ein Russ« je pozabljeno.

— Pilsudski in njegovo razmerje do vlade. Pilsudski je poslal ministrskemu predsedniku Bartelu pismo, v katerem razlaga svoje nazore o svojem razmerju do najvišjih mest

v državi. Pravi da se čuti kot vojni minister odgovornega pred predsednikom republike, ker je ta najvišji komandant armade. Ravno tako tudi pred ministrskim predsednikom, ker je član vlade in pred sejmom v zmislu ustave. Popolnoma neodgovoren pa da je pred senatom. Poljska vlada je Pilsudskijevo stališče odobrila.

Kratke vesti.

V spodnji zbornici je izjavil drž. podtajnik za zunanje zadeve, da nima Anglija nobenih interesov v Maroku in da je zato napačna vest da bi Anglija v soglasju z Italijo zahtevala mednarodno maroško konferenco.

Med Čehoslovaki in Madjarsko je prišlo do carinske vojne vsled novih čehoslovških tarifov na uvoz poljedelskih pridelkov.

Egipt zahteva popolno neodvisnost. V prestolnem govoru, ki ga je prečital ministrski predsednik Adli paša, se povdarja, da bo egiptovska vlada skušala doseči popolno neodvisnost Egipta.

Angleški prestolonaslednik je poslal rudarjem, ki stavkajo v njegovem premogokopu, denarno podporo z lepim spremnim pismom.

Svet Zveze narodov se razširi na devet stalnih članov, od katerih pa bi se trojica mogla vedno znova izvoliti.

Ruska vlada je poslala angleškim rudarjem več stotisoč funtov podpore.

VPRAŠANJE.

V francoskem parlamentu so predlagali socialisti, da se poslancem zvišajo plače na 36.000 frankov letno, torej bi bili tudi po poviški francoski poslanci znatno slabše plačani od naših. Socialisti so utemeljevali svoj predlog s tem, da morajo biti poslanci gospodarsko popolnoma neodvisni. Toda vse njih utemeljevanje je bilo zaman in kljub silnemu padcu francoske valute ostanejo plače poslancev neizpremenjene.

In če bi v naši skupščini predlagal kdo povišanje poslanskih dnevnice?

Kdo dvomi, da ne bi bil predlog sprejet?

Prosveta.

Dr. Božidar Širola.

(H koncertu pevskega zbora Glasbene Matice, ponedeljek, 14. t. m.) je avtor prvega oratorija hrvatske glasbene literature pod naslovom »Žrtva Abrahamova« za 6 solistov, zbor in orkester. Dr. Širola, sin ljudskošolskega učitelja, je bil rojen 20. decembra 1889 v Zakanju blizu Zagreba. Po dovršeni zagrebški gimnaziji, študiral je matematiko in fiziko na univerzi, napravil 1913. proforski izpit ter bil nastavljen na gimnaziji v Dolnem gradu v Zagrebu, dalje na I. realni gimnaziji in srednji tehnični šoli, kjer deluje še sedaj. Glasbo se je učil najprvo privatno, ko je bil pa na univerzi, je postal učenec hrvatskega mojstra Ivana pl. Zajca. Svoje glasbene študije je nadaljeval na Dunaju, kjer je dosegel doktorat iz muzikologije leta 1921. Njegovih opusov je že precejšnje število. Znani so njegovi samospevi, obdelave narodnih pesmi, dalje moški in mešani zbori in obliki starih madrigalov, katere je z velikim veseljem izvajal pevski zbor Lisinski. Napisal je enodejansko opero in pa balet »Sjenec«, celo vrsto skladb je napisal tudi za zagrebško marijono gledališče, kojega idealen pospeševatelj je. Neumorno deluje kot zagrebški glasbeni kritik, napisal je debelo knjigo: Pregled zgodovine hrvatske glasbe, pripravlja pa v rokopisu celotni pregled jugoslovanske glasbene zgodovine sploh. Oratorij, ki se sedaj privikrat izvaja v Ljubljani, je bil pred našo izvedbo že štirikrat javno izvajen ter povsod dosegel zelo časten uspeh. Občinstvo opozarjamo na ta koncert, vstopnice se dobivajo po rednih koncertnih cenah v Matični knjižarni.

Prosimo lastnike Groharjevih slik, da se javijo! Ob zbiranju umetnikove zapuščine za kolektivno razstavo smo ugotovili, da smo bili večina navezani na ustna izročila o nahajališčih in smo res na podlagi teh informacij zbrali do danes preko 180 slik, studij in skic in smo prepričani, da še nismo odkrili vseh Groharjev. Ker se razstava odpre 20. junija, najlepše prosimo vse neznanke nam lastnike, da se nam javijo z obratno pošto, da bo razstava kar najpopolnejša. Sporočila prosimo na naslov: Narodna galerija, Ljubljana.

Plakat za Groharjevo razstavo. Od osnutkov, ki so bili vpisani za plakat Groharjeve razstave, je bil sprejet načrt g. prof. M. Sternena: za platnice kataloga pa bo porabljen osnutek g. prof. B. Jakca. Obe deli bosta izvirni litografski potom in sicer plakat v četverbarvnem, platnice v enobarvnem tisku. N. G.

Danes v soboto zvečer se poje v opernem gledališču Verdijeva opera »Trubadur« z gostom Pichlerjem v vlogi grofa Lune. Ostale vloge v tej operi so sledeče zasledene: Leonora — Zaludova, Azucena — Thierryjeva, Inez — Ribičeva, Manrico — Knittl, Fernando — Zupan, Ruiz — Mohorič, sel — Simončič in poglavar ciganov Perko. Predstava se vrši za abonente reda D.

Ljubljanska drama zaključuje sezono 1925-26 v ponedeljek dne 14. t. m. in sicer s Cankarjevo dramo »Jakob Ruda«. S to predstavo so dobili vsi abonenti po 20 dramskih predstav.

»Grafica Marica« se poje v nedeljo zvečer ob pol osmih kot izven predstava pri nižjih cenah. Abonenti reda C in D imajo 50 odstoten popust navadnih opernih cen.

Mariborska porota.

Zavraten reparski umor iz leta 1920.

Maribor, 10. junija 1926.

Pred pet in pol leti se je raznesla grozovita vest po celih Slov. goricah in mariborski oblasti, da so našli na Benedičkem vrhu truplo umorjenega moškega, ki je bilo popolnoma raznesarjeno.

Na splošno željo občinstva se nogometna tekma

Drama — Opera

preloži na torek 15. junija ob pol 19. uri.

Za razpravo je vladalo izredno veliko zanimanje, prav posebno med onim prebivalstvom in sosedji, ki stanujejo v bližini obdolženec in tako je bilo videti veliko število kmetov, delavcev, ki so prišli, da si ogledajo delo roke pravice.

Sodni dvor je sestavljen sledeče: Predsednik dr. Pichler, votanta dr. Schupbach in dr. Lešnik, drž. pravnik dr. Zarzi, zagovarjata pa obtožence dr. Lašič in dr. Komavli. Sodna izvedenca dr. Zorjan in dr. Jurečko.

Zaradi umora se zagovarjajo Ivan Markuzi, rojen 25. 12. 1887 v Zg. Ročici, posestnik v Drvanji, oženjen in že predkaznovan; Jožef Markuzi, rojen 14. 3. 1875 v Buji v Juljski Benečiji, oženjen in tudi predkaznovan; Ana Markuzi, rojena 22. 7. 1891 v Spod. Žerjavcih, omožena posestnica; Mihael Zemljič, rojen 29. 9. 1889 v Stajngavi v Bačkovi, posestnik, oženjen in istotako predkaznovan.

Obtožnica pravi, da so obdolženci v noči od 5. na 6. septembra 1920 v dogovorili in v medsebojnem podpiranju in namenu po imenu še neznanega moža usmrtili in si prilastili s silo njegov denar. Jožef Markuzi je poleg tega obtožen, da je divjatil brez dovoljenja in nosil puško, ne da bi imel orožni list.

Dne 7. septembra 1920 zjutraj je našla 13-letna želarjeva hči Elizabeta Ješovnik pri nabiranju gob v benedičkem vrhu v gozdu truplo umorjenega moškega.

Sodni ogled na licu mesta je ugotovil, da je bilo truplo zvrženo od vozne ceste ter položeno preko potoka, ki teče kakih 41 korakov od te ceste. Na glavi, vratu in desni roki trupa so se ugotovile težke telesne poškodbe; kazlec desne roke pa je ležal kakih 12 korakov od trupa. Pri umorjenem so našli 11 srebrnih kron.

Sodna komisija je ugotovila pri mrliču štiri smrtno rane na glavi, eno na vratu in eno na tilniku. Rane na glavi so bile tako strašne, da so bili ranjeni celo možgani, hrbenica itd. Popolnoma je bil presekani dihalnik in požiralnik. Zdravniki so konstatirali, da so bile rane prizadejane s sekiro do 10 cm široko in to od zadaj in ko je nesrečnejši že imel poškodbe na glavi in ležal sigurno brez zavesten so mu s sekiro presekali še vrat do hrbenice.

Kljub intenzivnim poizvedbam se do danes še ni mogla ugotoviti identiteta moža, ki je bil umorjen, sumi se, da je bil, ali trgovec ali pa tihotapec.

Ljudski glas je takoj razbobnal, da je družina Markuzi v zvezi z roparskim umorom, ker je uživala slab glas in so bili njeni člani znani kot tihotapec. — V drugi polovici februarja leta 1921 so bili aretirani Jožef Markuzi, Ivan Markuzi in Ana Markuzi. Ker pa ni bilo mogoče kljub vsem poizvedbam ničesar natančnega ugotoviti, je bilo postopanje ustavljeno.

Ljudstvo pa sedaj ni mirovalo in ni moglo prenesti, da bi ostal tak zločin neodkrit. Policija, žandarmerija in ljudstvo je doprineslo nove dokaze in na podlagi teh je svetovalska zbornica okrožnega sodišča v Mariboru dovolila obnovo kazenskega postopanja zoper Ivana, Jožefa in Ano Markuzi ter uvedlo zoper Mihaela in Ano Zemljič ponovno preiskavo.

Preiskava je imela popoln uspeh. Stefan Goček je dosledno pričal, da je videl v noči od 6. na 7. septembra 1920, da so pri hiši Ivana Markuzi trije moški nakladali na voz človeško truplo, eden je celo klical: »Subito, subito cariola!« Neka ženska je svetica. Truplo so zvalili na voz, vpregli konja ter se odpeljali proti Benedičkem vrhu, kjer je bilo truplo drugo jutro najdeno.

Liza Kovačič pa je izpovedala, da je Ana Zemljič pravila, da sta odšla Ivan Markuzi in Miha Zemljič dne 3. septembra 1920 po trgovca, za katerega je Miha Zemljič nakupoval slive, jabolčnik, vino itd., in da sta prišla dne 5. septembra 1920 z njim k Ivanu Markuzi v Drvanje, kjer so v noči od 5. na 6. celo noč popivali. Dne 7. septembra pa je prišel okoli polnoči M. Zemljič k Lizi Kovačiči in jo vabil na vožnjo v Maribor. Liza Kovačič je obljubila, da pride, samo da se je znebila teh nadlegovalcev. V resnici so se odpeljali Iv. Markuzi in Miha Zemljič in še eden v smeri proti Mariboru, kjer jih je Jožef Kovačič dne 7. septembra 1920 v jutro v Črnem lesu pri Sv. Lenartu srečal.

Trgovca od tega dneva ni bilo več in Miha Zemljič je porabil vse blago, ki ga je prej nakupoval ozir. ki ga je imel zanj nakupljenega. Ivan in Jože Markuzi ter Miha Zemljič so postali poteni, ko je bilo truplo najdeno, nakrat imoviti. To je bilo sumljivo. Dokazano je, da so nesrečnega moža umorili in oropali Ivan in Jože Markuzi in Miha Zemljič, pri čemur je sodelovala Ana Markuzi.

V vinjenem stanju je pravil neki večer Jože Markuzi Francetu Roletu, kako se je izvršil umor in da je imel velike vsote denarja — cele zavoje. Pravil je, da se je umor izvršil tako-le: Ko si je v kleti nataknel nesrečnejši pijačo in bil pripognjen k sodu, so ga jeli udrihati od zadaj po glavi. Ko je bil mrtev, so ga vrgli na voz in odpeljali v gozd. Oropali so ga za 80.000 Din, ki jih je imel pri sebi. Pripomniti je, da so truplo, predno so ga odpeljali, preoblekli v vojaško obleko in ga gladko obрили.

Obtoženci trdovratno zanikajo dejanje, pravijo, da so kritično noč vozili svinje v Maribor, kar pa ni res.

Državno pravdnštvo jih obtožuje hudodelstva zavrta reparskega umora. Na današnji razpravi je bilo zaslišanih mnogo prič. Zaslisane pa morajo biti še druge, zato je bila obravnava preložena na jesen.

Sračje perje.

Slovenec je objavil slavošpev, ki ga je izrekel na čast prelata bivšemu avstrijskemu kancelarju Seiplu francoski senator Dausset. Temu slavošpevu je dodal »Slovenec« lično primero med Seiplom in Pašičem in to primero zaokrožil z namigavanjem, da bi tudi jugoslovansko državno krmilo moral vzeti v roke kak prelat Seipel, pa bi bilo hitro vse dobro.

Vsak naš bralec ve, da nismo med pristaši g. Nikole Pašiča, toda primero »Slovenec« moramo vendar odklanjati, ker je krivična. Ni bilo namreč težko preprečiti razpada Avstrije, ko pa velesile niso pustile, da bi bilo Avstrije konec. Te, ne pa prelat Seipel so dosegli, da priključitev Avstrije k Nemčiji ni že davno izvedena. Samo zato, pa je tudi Zveza narodov izvedla sanacijo avstrijske valute. Toda to se je zgodilo le za ceno žrtovanja avstrijske suverenosti in mislimo, da tak uspeh ni zavidanja vreden. Za tako ceno bi tudi Jugoslavija lahko dobila še neprimerno večja in ugodnejša posojila, toda mislimo, da je mnogo boljše, če smo ostali raje revni, pa brez tuje kontrole. Sicer pa je treba poudariti, da kontrola še sedaj ni celotno odpravljena in odšel je samo generalni komisar Zimmermann, dočim pa Holandec dr. Rost še ostane na Dunaju. In tudi preostanek posojila Zveze narodov ne sme še Avstrija prosto uporabiti, temveč dovoljena ji je komaj tretjina preostanka, pa čeprav plačuje Avstrija od vsega posojila obresti. In še ta preostanek sme porabiti le za strogo predpisan namen. Medalja torej niti zdaleka ni tako svetla, kakor bi na prvi pogled izgledalo.

Pa še nekaj drugega je treba prav krèpko poudariti. Je že res, da je Avstrija majhna in da je izgubila velik del plodne poljedelske zemlje. Toda njena industrija ji je ostala in vsa Avstrija je bila od vojne intaktna. In ostal je Avstriji tudi ves trg, ker so bile skoraj vse nasledstvene države lažne blaga. Nadalje ni treba Avstriji odplačevati nobene vojne odškodnine, vrhu tega pa je ostal Dunaj ravno tako še posrednik za balkanske in druge države, kakor nekdaj. Treba samo pogledati v zgodovino naše Trboveljske, pa bo stvar jasna.

Nobena država ni bila tako favorizirana od vsega sveta ko Avstrija in Dunajčani so znali to izvrstno izrabiti. Zato pa je tudi bilo primeroma lahko izvesti sanacijo Avstrije. Toda ne sme se pozabiti, da se ta sanacija ni izvedla iz lastne moči, temveč s tujo pomočjo! In tega ne more utajiti niti »Slovenec«.

Čisto drugačen pa je bil položaj Jugoslavije. Vsenakrog nje sami njeni zakleti sovražniki in če je bilo le kje mogoče, so nam ti sovražniki škodovali. Vrhu vsega pa nam je še vedno sedela na vratu velesila Italija. Vsa čast državnikiškim zmožnostim g. Seipla, toda zelo, zelo dvomimo, da bi imel g. Seipel kot jugoslovanski premier kakšne posebne uspehe. Zato paralelo med gospodom Seiplom in Nikolo Pašičem odklanjamo. To tudi vsled tega, ker smo prepričani, da uspehi narodov niso nikdar samo zasluga poedincev, temveč vedno le rezultanta vseh narodnih sil.

Ze celo pa moramo odkloniti namigavanje, da bi v Jugoslaviji moglo priti odrešenje le od strani, ki je sorodna stranka, ki jo vodi gospod prelat Seipel. V prvih poprebratnih letih je imela SLS vso vladno moč v svojih rokah in kje je ostal uspeh? Bili bi hvaležni »Slovencu« če bi nam ta uspeh razodel.

Prav brez vsake podlage je »Slovenec« da se ponaša kot stranka, ki bi mogla biti prava predvoditeljica vsega naroda. Če bi hotela SLS to postati, potem bi morala do temelja izpremeniti svojo politiko in jo naravnati iz samo strankarske v splošno narodno smer. SLS pa dosedaj niti poizkušala ni, da se do tega povzpne, temveč vedno je bila njena modrost samo v tem, da je zahtevala, da postanejo vsi Slovenci njeni pristaši, pa bo potem tudi ona vseslovenska stranka. To pa je narobe početje, ki nikdar ne more privedi do uspeha.

Prav brez vsake podlage je »Slovenec« namigavanje, da je skromni avstrijski uspeh v Zenevi dokaz za pravilnost politike SLS. Narobe ima to namigavanje vse obilje znane bajke o sračjem perju in zato bi »Slovenec« bolje storil, če bi vso ponesrečeno primero opustil.

Plenarna seja zbornice za trgovino, obrt in industrijo.

Včeraj popoldne se je vršila pod predsedstvom g. Ivana Jelačina ml. plenarna seja Trgovske zbornice.

V daljšem, globoko zasnovanem in gladko tekočem govoru se je novi predsednik zbornice zahvalil zborničnim svetnikom za izkazano zaupanje, nato pa podal svoj delovni program. Predvsem bo smatral za svojo dolžnost, da doseže kompromis za predstoječe volitve, ker je zlasti v sedanjih težkih gospodarskih časih nujno potrebno sporazumno delovanje vseh gospodarskih faktorjev. V skladu s tem je tudi, da se ohrani čim večja zbornica in da ne bo nepotrebnih nasprotstev med Stajersko in Kranjsko. Ravno tako pa je treba tudi doseči najvišjo zvezo zbornice z vsemi drugimi gospodarskimi korporacijami. Nato navaja predsednik g. Jelačin celo vrsto vprašanj, ki zahtevajo skupno delo vseh gospodarskih činiteljev. Podaja občiren in temeljit program ter se zahvali uradništvu za njegovo delo.

Nato je podal predsednik Jelačin predsedstveno poročilo. Sklepe zbornice glede volitev in finansiranja zbornične palače je ministrstvo odobrilo. Nujno treba tudi rešiti vprašanje povdige strokovnega šolstva. Enako bo treba ukreniti vse potrebno, da se premaga vsaj glavne težave vsled težkega finančnega stanja.

Govor ter delovni program predsednika Jelačina sta bila zelo topla in z odobravanjem sprejeta. Govor objavimo v ponedeljek v celoti.

Nato je podal tajnik g. dr. Fr. Windischer izčrpen pregled o delovanju zbornice od zadnje plenarne seje.

Tajniškemu poročilu je sledilo poročilo o gradbi zborničnega poslopija in o pokritju gradbenih stroškov, o čemur je poročal podpredsednik g. Ivan Ogrič. Dela, ki so, zlasti kar se tiče kamnoseških, prave umetnine, so se zavlekla, vendar je upati, da bo do jeseni vse končano. V svrhu adaptacije avle, ki vodi od glavnega vhoda v zbornico do stopnišča, in za eventualna druga dela, ki jih bo treba še izvršiti, je plenum dovolil povišanje stavbenih kreditov za 250.000 dinarjev.

Izčrpano poročilo o načrtu zakona o gospo-

darskem svetu je podal zbornični tajnik g. Iv. Mohorič.

K poročilu se je oglasil k besedi zbornični svetnik g. Iv. Rebec, ki je naglašal, da bi se moralo stremeti za tem, da se delokrog gospodarskega sveta razširi. Na njegova izvajanja je obrazložil g. Mohorič podrobneje določila načrta, ki obsegajo delokrog gospodarskega sveta. K poročilu sta še govorila zbornična svetnika gg. J. Lenarčič in Drag. Hribar.

Načrt zakona o izenačenju davkov.

O načrtu zakona o izenačenju davkov je poročil zbornični konzulent g. Fr. Zagar.

K poročilu g. konzulenta Zagarja je zbornični svetnik g. Jakob Zadavec izjavil, da je pri površnem pregledu novega načrta jasno razvidno, da bodo morali tudi po tem načrtu nositi največja bremena trgovci in obrtniki in to vsled predvidene pridobitine.

Zbornični svetnik g. J. Lenarčič govori o davčni praksi in zlasti poudarja, da sedanja praksa pri ocenitvi negativnih uspehov sploh ne upošteva. Finančni odsek zbornice je predložil temeljito poročilo o poročilo g. Zagarja se mora nesporenjeno odobriti.

Tudi predsednik g. Jelačin priporoča, da plenum poročilo referenta neizpremenjeno odobri, kakor je zbornica poročilo soglasno odobrila.

Samostojni predlogi.

Zbornični svetnik g. Jakob Zadavec je predlagal, da se prometne razmere na glavni progi Maribor—Vel. Kaniža urede, da bodo odgovarjale potrebam prebivalstva vzhodno od Ormoža. Zbornica je predlog soglasno odobrila.

Nato je svetnik g. Janko Horvat stavil predlog, da se v Ljutomeru ustanovi poslovalnica odnosno ekspozitura Okrožnega urada.

Konferenca zbornice.

Predsednik g. Jelačin poroča o konferenci zbornice, ki se vrši v Ljubljani 24. in 25. t. m. Zbornica priredi udeležencem dne 24. zvečer v veliki dvorani Kazine rout. G. predsednik prosi, naj bi se vsi navzoči gg. tovariši, ki se udeležijo routa, še danes prijavili. Odsotni gg. se bodo o tem pisмено obvestili.

Ker se ni oglasil nikdo več k besedi, se je predsednik g. Ivan Jelačin zahvalil vsem navzočim za sodelovanje ter zaključil sejo.

LJUBLJANSKI VELESEJEM.

Letošnji ljubljanski velesejem, bo v primeri s prejšnjimi velesejmi nudil pestro sliko celokupne svetovne industrije, obrti in trgovine. Organizacija je letos razširjena in vabila so se odzvale zlasti francoske tvrdke, ki razstavijo v velikem številu vse mogoče vrste blaga: fotograf, aparate, damske fine obleke, galanterije, parfumerijo, konfekcijo za dame in otroke, nogavice, farmacevtsko, hranilno industrijo, poljedelske stroje. Prav tako bodo letos prvič zastopane poljske firme, ki se zlasti zanimajo za slovensko industrijo. Razstavile bodo avtomobile, kolesa, motorna kolesa, damsko konfekcijo, svilene nogavice, stroje. Vsekakor bo letošnji velesejem ena najmočnejših reprezentance industrije, obrti in trgovine in se bo nudila prilika trgovcem in obiskovalcem vseh stanov najugodnejša prilika, da si ogledajo porast svetovnega gospodarstva. Dolžnost Slovencev je pa še posebej, da pozdravimo na velesejmu francoske trgovce in poljske. Kakor znano je naša država v ozkih diplomatskih zvezah s Francijo in prav je, da stopimo z njo Slovenci v prijateljske trgovske odnose. Za cenjen obisk je preskrbljeno. Permanentne legitimacije 30 Din, družinske vstopnice 20 Din za tri osebe in sicer za enkratno obisk, običajne vstopnice pa Din 10. S permanentno legitimacijo

je združena ugodnost polovične vožnje. Pri odhodu je treba kupiti cel vozni listek, ki velja potem za brezplačen povratek.

Ljubljanski velesejem — zaseden. Uprava Ljubljanskega velesejma naznanja vsem zainteresiranim — interesantom, da je za vse branše v notranjosti paviljonskih zgradb ves razstaveni prostor zaseden. Na razpolago je še nekaj pokritega, polodprtega prostora v paviljonih F in G, med tem ko je ta kategorija prostora v ostalih paviljonih tudi popolnoma zasedena. Nujno se naproša zamudnike, ki se zanimajo za polodprti prostor, da pospešijo svoje prijave.

Prodaja permanentnih legitimacij za velesejem po Din 30 v Ljubljani. Da se razbremenijo blagajne na velesejmu so prevzeli razprodajo permanentnih legitimacij po 30 dinarjev tudi vsi bančni zavodi v Ljubljani. Prosimo vse posetnike, da si že sedaj oskrbe legitimacije, ker je znano, da je zadnje dni pred otvoritvijo zaznamovani na blagajne vedno velik naval. Permanentna legitimacija upravičuje do polovične vožnje na vseh osebnih in brzovlakih. Priporočamo Ljubljancem, da dopošljejo legitimacije svojem in prijateljem, ki nameravajo za časa velesejma od 26. junija do 5. julija posetiti Ljubljano.

Ljubljanska porota.

Februarja meseca tega leta so se odkrile v litijem poštne uradu velike povelje, ki jih je zakrivila Zora Borštnarjeva, tamonji poštni starejšina. Ta odkritja so vzbudila toliko vznemirjenja v naši javnosti, ki se ni poglelo niti sedaj, kar priča ogromen naval obiskovalcev na porotno dvorano, tako da je moral velik del radovednežev brez uspeha oditi. V dvorano so bili pripuščeni le oni, ki so imeli vstopnice, po večini Litijci, dalje tukajšnji uradniki in redki srečniki, ki so radi prebili čas od 9. ure jutraj do 10. ure zvečer, da vkljub veliki sopari in vročini, ki je vladala v porotni dvorani, poslušajo smelo zagovarjanje Borštnarjeve.

Porotni razpravi je predsedoval sodni svetnik Janša, kot votanta sta bila sodni svetnik dr. Eberl in sodnik dr. Sajovic, državni pravdnik je bil dr. Ogoreutz, zagovornik pa dr. Sajovic.

Obtožnica.

obsegajoča 50 strani, navaja, da je bila Zora Borštnarjeva rojena 4. septembra 1898 v Litiji, je tja pristojna, samska, po poklicu poštni starejšina v Litiji in je dosedaj še nezakazovana.

Obdolžena je, da si je v času od meseca avgusta 1922 do 18. februarja t. l. kot uradnica, oziroma kot starejšina pošte v Litiji uradno ji zaupani denar v skupnem znesku 171.144,70 Din pridržala. Dalje, da je v Litiji dne 10. januarja 1926 pod zvijačno pretvezo izvalila od tamkajšnjega mesarja Alojzija Vrhovec znesek 14.000 Din, za kar mu je zastavila zavarovalni polici v nominalni vrednosti 25.000 Din, v faktični pa le 3568 Din. Reklamo mu je, da nujno rabi denar, da pa ne bo Vrhovec v skrbeh mu je ponudila »čeko«. Vrhovec, ki čekov še živ dan ni videl je res smatral, da so te police čeki, vredni 25.000 Din in je Borštnarjevi posodil 14.000 Din.

Dalje navaja obtožnica, da si je Borštnarjeva dne 24. decembra 1925 od Ludvika Gajška ji zaupani denar v znesku 2700 Din pridržala. Gajšek je poslovodja litijskega konsumnega društva in je, kot pripoveduje sam, popolnoma zaupal v poštenje Borštnarjeve; večkrat ji je prinesel denarne pošiljke, za katere je zahteval šele naknadno potrdilo. Tako ji je tudi omenjenega denar prinesel že v času, ko ni bilo več uradnih ur, gornji znesek. Mesto, da bi ga Borštnarjeva dalje nakazala, si ga je pridržala. Na potrdilo pa je Gajšek popolnoma pozabil in se je spomnil šele, ko je pri njem naslovljena tvrdka za znesek urgirala. Pa bilo je že prepozno, Zora Borštnarjeva je bila že v preiskavi.

Zadnje dejanje, ki ga Borštnarjevi očita obtožnica, je, da je dne 18. februarja 1926 odprla dve ameriški pismi, naslovljeni na Jerico Zamrl, ker je slutila, da bo bodo ta pisma izdala. Zagrešila je prestopke kršitve pisemske tajnosti.

Pri prvi točki obtožnice je zagrešila hudodelstvo povelje uradnega zakona po §§ 181., 182., pri drugi točki hudodelstvo goljufije po §§ 197. itd. in pri četrti točki prestopke kršitve pisemske tajnosti.

Borštnarjeva je imela, kakor je izpovedala sama, težko mladost. Je hiš bivšega pismonoše v Litiji, nato je dobila dobro službo kot voditeljica neke trdke v Novem mestu, nato pa je odšla na očetovo željo študirat v Dunajsko Novo mesto. Nato pa v Trst študirat poštni tečaj. Tečaj je naredila z odliko. Sreča ji je bila mila in je dobila po dovršenem tečaju 1. 1916 mesto na pošti v svojem domačem kraju Litiji. V tem času se je seznanila tudi s svojimi dobrimi prijateljicami F. R. in L. H.

Ko so 1. 1922 vpokojili njenega poštnega starejšino Kolbela, se ji je posrečilo, izmed mnogo starejših prosilcev tudi moških, dobiti mesto poštnega vodje v Litiji. Odtodaj je skoro ves čas opravljala blagajno, v začetku pa sploh vse uradne posle na pošti. Ves čas svojega službovanja je dobila en sam opomin od poštne direkcije radi netočnosti. Pogosto pa so se pojavljale pritožbe, da se na litijski pošti vrši uradovanje površno in nemarno. Zato so bile izvršene večkrat revizije, ki pa niso ugotovile nobenih nerednosti.

Dne 18. februarja 1926 pa se je na litijski pošti nepričakovano pojavil poštni inspektor dr. Vagaja iz Ljubljane. Obtoženki je že poprej povedal poštni sluga Dolenc, da je videl hoditi z drugo pošto uradnico Berdajsovo nekega gospoda, ki je najbrž poštni inspektor. Obtoženka je odhitela iz urada ter pustila dr. Vagajo nekaj časa čakati, češ, da je pri večrji. Inspektor je zahteval od Borštnarjeve predložitev računov in je ozalil, da je obtoženka vsa razburjena in da si tlači neke papirje v žep. Zahteval je, naj jih izprazni, čemur se je Borštnarjeva upirala, nato pa se je udala in izvlekla iz žepov 10 bankovcev po 1000 Din. Ko je inspektor vprašal, odkod ta denar, je odvrnila, da ga bo rabila za kritje 9 nakaznic. Pri reviziji predalov je našel dr. Vagaja 10 položnic s skupnim zneskom 50.973,60 Din, v pisalni mizi pa je našel vso gotovino — 697,50 Din. Obtoženka mu je nato priznala, da nima denarja, da ga je porabila do preostalih 650 Din, ki jih ima v pisalni mizi in do 1000 Din, ki jih nosi pri sebi.

Da je obtoženka tako velike zneske mogla poveljiti, se je posluževala prvotno najpreprostejše metode: zavlačevanja. Nakazanih zneskov ni pošiljala isti dan, nego šele naslednji dan ali kasneje. S tem je maskirala svoje manipulacije, primanjkljaj pa je vedno bolj rastle. V zadnjem hipu pred revizijo pa je še fignirala od 90.000 Din za ambulanco Ljubljana—Brod. Ves manjkajoči znesek, kot ga je dr. Vagaja ugotovil, znaša 171.148 Din. Borštnarjeva je dr. Vagaji priznala, da je porabila to vsoto zase v času treh let. Trdila pa je tudi, da so jo stranke pri plačevanju nakazil ogoľufale enkrat za 20.000 Din in enkrat za 10.000 Din. Zanimivo je, da so se revizije izvršile vsako leto, toda vedno so našle poslovanje v redu, ker je Borštnarjeva znala skriti svoje manipulacije z novimi nakazanimi vsetami.

Pomagala si je tudi s posojili. Tako ji je posodil mesar Vrhovec 18. februarja 10.000 di-

narjev, katere mu je obljubila vrniti v najkrajšem času. Dva dni pozneje pa se je zopet zatekla k njemu. Vrhovec pa ji je posodil 14.000 Din šele potem, ko je bil prepričan, da ima v faktično malo vrednih polih dovoljno garancijo za svoj denar. Polici, glaseči se na ime Zore Borštnarjeve, sta bili izstavljeni od zavarovalne družbe »Phoenix« in »Vzajemne zavarovalnice«. Polici dosežeta po rednem plačevanju obrokov šele 1942 vrednost 25.000 Din, česar Vrhovec ni vedel, dasi je sam zavarovan na podoben način.

Zivljenje, ki ga je Borštnarjeva živela, je potrebovalo mnogo denarja. Vzela ga je tam, kjer je bil — v poštni blaginji. Ljubila je velike veselice, maskarade, domače plesse itd. Na nekem plesu je celo kupovala glasovnice za najlepšo masko, v želji, da bi bila ona prva. Rada je obiskovala gostilne, včasih sama, včasih tudi v družbi, mnogokrat so krokali in cehali cele noči in zelo pogosto je Borštnarjeva plačevala za vso družbo. Imela pa je še neko drugo manijo, strastno je namreč ljubila lepa dekleta. (Nekdo iz Litije je celo pozneje na hodniku šaljiivo izjavil: »Zdaj se šele ve, zakaj noben fant ni mogel priti k dekletom blizu!«) Obtožnica ji očita homoseksualna nagnjenja. Pri Borštnarjevi so našli ogromno korespondenco njenih prijateljic. Pisma so, po besedah litijskega šaljiiva, »kakor jih nobeno dekle ne piše svojemu fantu«, tako goreča, »čista« ljubezen je v njih. Naslovi: »Dragi Romeo!«, »Dragi možiček!«, »Preddragi srček!« niso nič redkega.

Za svoje prijateljice je obtoženka izdala velike vsote, kupovala jim je darove itd.

Borštnarjeva je dalje hotela biti v vseh družstvih prva. Sodelovala je povsod in bila tudi odbornica. Za društva je zelo mnogo izdala, tako je na primer društvu »Edinost« (znani SDS organizaciji) darovala veliko vsoto itd. Ko so ji bila ta društva premalo, je ustanovila še svoje, krokarški klub »Muhor«, ki mu je bila ves čas njegovega obstoja predsednica in ga je tudi finansirala. Naročena je bila tudi na mnogo časopisov: »Jutro«, »Nova Pravda«, »Orjuna«, »Ženski svet«, »Mladika« itd. So bili njena dnevna hrana.

Ko je bila že v preiskavi, je iskala kritje za primanjkljaj. Obrnila se je na svoja sestra v Nemški Avstriji in na svoje nekdajne prijateljice in znance, ali nihče ji ni mogel ali ji ni hotel pomagati.

Zagovarje Borštnarjeve.

Zagovarja se z mirnim glasom, na vsako vprašanje ve odgovor. Ves njen pojav ima nekaj fantovskega na sebi. V črnem kompletu, najmodernejši bubi-frizuri z nazaj počesanimi, kratkimi in gladkimi lasmi, brez očal, napravi vtis kakega dečka. Njenemu govoru se pozna inteligenca, ljubi tuje besede, ki jih z važnostjo poudarja. V obraz je slušanja in če je bilo kdaj kaj dekliske lepote na njem, danes je ni več. Globoko udre oči in nagubano čelo pričajo o dnevih pokore v preiskovalnem zaporu.

Na vprašanje, če se čuti krivo, odgovori, da ne. Denarja ni defraudirala, nego je mogoče, da se je kdaj ušela. Delala je večkrat po 12 do 14 ur na dan in je hkrati opravljala službo pri telefonu, blaginji in drugje.

Nato sledi zasliševanje prič. Najprej sta bila zaslišana Vrhovec in njegova žena, ki opišeta, na kak način sta posodila Borštnarjevi denar. Žena je takoj slutila, da police niso toliko vredne.

Dr. Vagaja ponovno izpriča ves potek dogodkov v poštnem uradu in prečita protokol, ki ga je obtoženka podpisala in priznala v njem, da je denar poveljila. Borštnarjeva trdi, da je protokol sicer prebrala, ne pa podpisala. Nato je bil zaslišan Gajšek. Popoldne pa poštna uradnica v Litiji Berdajsova, ki izpove, da je imela v obtoženko ves čas popolno zaupanje. Dalje so bile zaslišane številne nakarice, pri katerih je Borštnarjeva plačevala pijačo. Tu se prične živahen dvogovor med drž. pravdnikom in zagovornikom, zlasti glede šampanjca, če ga je družba pila ali ne.

Zaslišana je bila tudi Zorina dobra prijateljica Vera Damjanova, ki pove, koliko daril je dobila od nje. V ostalem priča ugodno za Borštnarjevo.

Zivahno šepetanje poslano v dvorani, ko je bil zaslišan poštni praktikant Mladika, kateremu je Borštnarjeva v zahvalo za njegov trud dala par daril.

Borštnarjeva pojasni, da je vzela Mladiko kot praktikanta na priporočilo tamkajšnje SDS, češ, da bo tako in tako kmalu imenovan za stalno. V dvorani je napravila ta izjava zelo mučen in neprijeten vtis.

Dalje je bil zaslišan orožniški komandant Rebernik, poštni sluga Dolenc in ponovno dr. Vagaja.

Predsednik nato prebere okrog 50 raznih izjav, čitanje traja skoro uro in pol. Senat stavi nato porotnikom

štiri glavna vprašanja:

in sicer 1. Ali je Zora Borštnarjeva kriva, da je poveljila 171.148 Din in s tem zakrivila hudodelstvo povelje uradnega denarja? 2. Ali je obtožena kriva, da je ogoľufala Vrhovec za 10.000 Din presegajoči znesek in s tem zagrešila hudodelstvo goljufije? 3. Ali je Zora Borštnarjeva kriva, da si je pridržala od Gajška zaupani znesek 2700 Din in s tem zakrivila hudodelstvo povelje uradnega denarja? in 4. Ali je kriva, da je odpirala tuja pisma in zakrivila prestopke kršitve pisemske tajnosti?

Po plaidoyerju drž. pravdnika in zagovornika, ki zelo obširno in temeljito razpravlja o zadevi, in po resumeju predsednika odidejo porotniki v posvetovalnico.

Ko se vrnejo, razglasi njih prvomestnik odgovore: Na prvo vprašanje soglasno »da«, na drugo vprašanje z 9 proti 3 glasovom »ne«, na tretje z 11 proti 1 glasu »ne«, in na četrto soglasno »da«.

Obsodba.

Upoštevajoč razne olajšilne okolnosti kot bolehnost, nezamodnanost, dobro kvalifikacijo itd. jo je senat obsodil na 20 mesecev navadnega ječe, kar je obtoženka Zora Borštnarjeva ihtela brez ugovora sprejela.

Dnevne vesti.

PRERODIMO DUŠE IN SRCA!

V plemenitem tekmovalstvu ublažiti povelje socialno gorje in dvigniti sedanji čas iz blata grde sebičnosti zavzema gotovo prvo mesto društvo Rdečega križa. V nacionalnih državah je to društvo osrednje žarišče vsega socialnega in karitativnega delovanja, ki zbira k požrtvovalnem delu vse sloje naroda brez ozira na socialni položaj na verske ali politične razlike. Vse družje le ljubezen človeka do človeka, ki ne ve ne ure in ne dneva, kdaj v njegovo srečo treščijo udar nemile usode in ga palne v bedo in pomanjkanje. Rdeči križ postaja simbol ljubezni do bližnjega, do trpečega človeka. V Rdečem križu dobiva svoj odsev prava kultura, ki naj ne trpi, da se človeštvo dviga k popolnosti skozi trpljenje tisočev in tisočev. V udejstvovanju Rdečega križa kulturni narodi prerodijo svoje duše in srca. Po tem delu merijo višino in globino svoje srčne in umske kulture.

Pomen in namen Rdečega križa je danes vse širši in globokejši, vse plemenitejši, kakor je bil pred vojno. Društvo Rdečega križa postaja vsenarodna splošna socialna ustanova, ki leži in celi vse rane socialnega trpljenja. Vzreja k ljubezni človeka, uči svetovni mir in pazno zasleduje vse pojave, ki ovirajo narodovo zdravstveno kulturo in stanje. Otroku v zibelki in v šoli hoče dati zdravja in moči, v velikih nesrečah naroda mu hoče biti v pomoč.

Rdeči križ ne misli na vojno, odnosno ne vzgaja in ne goji razpoloženja za vojno. To mnenje je pomotno razširjeno in je nastalo najbrže le pod neposrednim utisom svetovne vojne. Tudi Rdeči križ je gledal gorje po krvavih poljih, zato gre njegov trud za tem, da take nesreče človeštvu ne zadenejo nikdar več. Če pa vojska pride, mora tudi tu Rdeči križ nuditi svojo pomoč. Zavedamo se, da obstoj in močna organizacija Rdečega križa vojska ne bo niti najmanj ne povzročila in ne pospešila. Otrsimo se mnenja, da je društvo Rdečega križa stvar, ki mora biti le z vojsko v zvezi. Nasprotno!

Zalostne spomine imamo tudi na medvojni Rdeči križ. Veliko nepelega smo čutili in videli. To ne sme biti za današnjo presojo Rdečega križa. Danes je Rdeči križ najplemenitejša organizacija, ki ima samo en velik cilj: preroditi naše duše in srca in nuditi povsod pomoč, kjer je to potrebno. Naj ne bo med nami človeka s srem in dušo, ki bi tega truda ne cenil in ne podpiral.

Ljubljanski oblastni odbor Rdečega križa SHS.

— Angleška vojna mornarica obišče Split, šibenik in Kotor. Angleški poslanik v Beogradu Kunard je obiskal pomočnika našega zunanjega ministra ter mu sporočil, da obišče angleška vojna mornarica v kratkem naše jadranske luke. Pod poveljstvom admirala Keyesa pride v Split, šibenik in Kotor 9 križark, 27 torpedovk itd. Flota ostane v naših lukah od 16. do 28. julija.

— Muslimanski kongres. Iz Kaira poročajo: Kralj Hedžara je otvoril v Mekki kongres, ki bo proučil svele kraje v Hedžasu in vprašanje kalifata.

— Jugoslovenska razstava v Solunu. S podporo trgovinskega ministrstva se priredi v Solunu poljedelska razstava, ki se je udeležijo predvsem naši južni kraji.

— Slovensko petje po vaseh zasedenega ozemlja prepovedano. Te dni so jeli orožniki po vaseh zasedenega ozemlja prepovedovati prebivalstvu slovensko petje. To se je zgodilo najprej v Sv. Luciji in v Ročinju, sedaj prihajajo slična poročila tudi iz drugih krajev.

— Pisatelj in novinar Fran Bevk, ki je bil obsojen od goriškega sodišča po tiskovnem zakonu je še vedno zaprt. Ni pa zaprt v samotnem zaporu, temveč v družbi raznih drugih navadnih kaznjencev. Hrano dobiva od zunaj. Dovolilo so mu, da sme pisati, kar mu gre pa seveda radi duševnega razpoloženja, ki za duševno snovanje ni baš primerno, bolj težko od rok. Njegov zagovornik je vložil vsklik. Vsklica obravnava se vrši dne 26. t. m. pred tržaškim sodnim dvorom.

— Radi poučevanja slovenščine je bila ovadna sodniji četvorica kmetskih deklet v Zatočinu. Karabinerji so jih prijavili, češ, da so vzdržavale tajno šolo. V resnici so dekleta samo pomagale otrokom svojih sorodnikov in sosedov pri učenju. Sličen slučaj se je pripetil v Črničah gde. Kosovel.

— Razpelo na italijanskih univerzah. Iz Rima poročajo: Prosvetni minister je sklenil, da ugodi religioznim željam večine prebivalstva ter je odredil v zvezi z že izdanimi naredbami za vojaške in srednje šole, da ima viseti v vsaki univerzitetni predavalni dvorani razpelo.

— Vsi poljski državljani, ki stalno bivajo v Jugoslaviji in se ne mislijo preseliti kam drugam, dolžni so se v svojem interesu obrniti osebno ali pismeno na generalni poljski konzulat v Zagrebu, Dalmatinska ulica 2, v svrhu vpisa v register poljskih državljanov. Potrebno je predložiti dokaz o poljskem državljanstvu (domovnico iz ene občine na Poljskem), kakor tudi potrdilo od srezkega poglavarja v Jugoslaviji, da ni državljan kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Razen tega je potrebna prošnja za vpis v spisek poljskih državljanov. Poljski državljani vpisani v ta register dobe potrdilo o vpisu, kakor tudi konzularne potne liste za polovične takse.

— Na III. drž. realni gimnaziji v Ljubljani (Beethovenova ulica) se bo vršilo vpisovanje učencev in učenk za sprejem v 1. razred 29. in 30. junija od 8.—12. dop. in 1. julija od 8.—9. dop. v ravnateljevi pisarni. K vpisovanju naj pridejo učenci in učenske v spremstvu staršev ali njih namestnikov in

prinesejo s seboj krstni list in spričevalo, veljavno za sprejem v srednjo šolo. Zunanji učenci se morejo tudi pismeno prijaviti. — Sprejemni izpiti se bodo vršili v četrtak, 1. julija. Pričetek ob 9. dop.

— Vpisovanje na Državni dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani za šolsko leto 1926/27 se vrši dne 30. junija in 1. julija t. l. vsaki-krat od 9. do 12. ure dopoldne. V prvi letnik se sprejemajo učenci in učenske, ki so dovršili IV. razred srednje ali IV. razred meščanske šole. Za tiste, ki pridejo iz meščanskih šol, se vrši dne 2. julija ob 8. uri zjutraj sprejemni izpit iz nemščine. V drugi letnik se sprejemajo učenci in učenske, ki so dovršili prvi letnik dvorazredne trgovske šole, ki je ali državna ali pa ima pravico javnosti. Učenci in učenske naj se priprave v spremstvu staršev ali njih namestnikov ter naj prinesejo s seboj zadnje šolsko izpričevalo in rojstni list. Vpisati se je mogoče tudi pismeno s pošiljateljimi naštetih dokumentov. Do 6. julija t. l. bo objavljeno na razglasni deski, kdo je sprejet in kdo odklonjen. — Šola je zlasti prikladna za tiste sinove in hčerke trgovcev, ki nameravajo ostati v domači trgovini. — Letošnji boljši učenci-absolventi imajo že vsi službe. Povpraševanje po njih je zelo živahno. Zato se učencem IV. razreda srednje ali meščanske šole, ki se hočejo posvetiti trgovini, priporoča, da se vpišejo v zgoraj imenovani zavod, ki v kratki dobi učence dobro usposobi za trgovsko prakso. — Ravnateljstvo.

— Sprejem gojencev v Ruski kadetski korpus v Sarajevu. V ruski kadetski korpus v Sarajevu se sprejme letos večje število otrok od 10 do 11 let. Kandidati morajo napraviti sprejemni izpit, ki odgovarja vzprejemnemu izpitu za prvi razred gimnazije. Za vzdrževanje učenca je plačati 300 Din mesečno. Prošnje je vložiti do 1. avgusta. Šola je državno priznana, kdor napravi na tem zavodu maturo, ima pravico do študija na univerzi in na vojni akademiji.

— Razstavo slovenske umetnosti najnovejše dobe prireja Društvo prijateljev lepih umetnosti »Cveta Zuzorič« v Sarajevu. Razstava se otvori v nedeljo dne 13. t. m. in so zastopani sledeči umetniki: Jakac B., Kos Gojmir A., Kos Tine, Kralj F., Kralj T., Pilon V., Stiplošek F., Serajnik D., Vidmar Drago, Vidmar Nande, Napotnik J. in Zupan Fran s 76 deli.

— Imenovanje. Gospod pravosodni minister je imenoval notarjem na Vranskem dosedanjega notarskega namestnika na Vranskem gospoda Juro Deteček-a.

— Velike vaje angleškega zračnega brodarja. Dne 3. julija se prično na aerodromu v Hendonu veliki manevri angleškega zračnega brodarja. Najbolj zanimive bodo vaje dveh kompletnih skupin zračne flote. Ena skupina bo obstajala iz 36 letal za bombardement, druga pa iz 6 eskadril, to se pravi iz 54 napadalnih letal.

— Katastrofalne poplave. Kakor na Rumunskem in drugod, so povzročili trajni nallivi zadnjega časa tudi na Poljskem velike poplave. Skoraj vse poljske reke so se razlile preko bregov. Ob Visli je odnesla povodenj več hiš, utonilo je mnogo živine in tudi več ljudi. V Varšavi so videli, kako je odnašala voda kar pet oseb hkratu.

— Velik požar. Iz Varšave poročajo, da je uničil požar mestec Salanto na Litvan-skem. Okrog 300 rodbin je brez strehe, 6 oseb je zgorelo.

— Žrtvi umora iz pohotnosti v Pančevu najdeni. Ribiči so izveleli iz Donave trupli deklice, ki jih je, kot smo poročali, pred par dnevi v Pančevu potopil in vrgel v vodo Zarko Lacković. Morilec je ostal, ko so mu trupli pokazali, popolnoma miren ter je svoj zločin odkrito priznal. Obdukcija je ugotovila, da sta bili deklici posiljeni z nezadržano brutalnostjo. Pogreb umorjenih deklic je bil sijajen. Udeležilo se ga je okrog 5000 ljudi.

— Perverzni umori otrok. V Vratislavi je umoril te dni neznan perverzen človek na zverinski način nekega dečka in neko deklico. Trupli je razkosal ter poslal genitali-je staremu očetu dečka. Po čudnem naključju poročajo istočasno tudi iz Češkoslovaške o treh podobnih slučajih. Razlika je samo ta, da je izpil v zadnjeomenjenih slučajih zločinec svojim žrtvam tudi kri.

— Dijak hotel umoriti profesorja. V sredo se je pripetil v Sarajevu slučaj, ki je vzbudil po vsem mestu senzacijo. Ko je vpisoval v IV. razredu gimnazije profesor matematike odsotne dijak v razrednico, je pristopil k njemu dijak Bilčar in zahteval, da ga izpraša. Profesor mu je odgovoril, da bo imel meseca septembra čas, da popravi posledice svoje lenobe. V tem trenutku je udaril dijak profesorja s pestjo v obraz. Ker profesor na napad ni bil pripravljen, je padel katedra. Nato je potegnil fant nož ter ga zasadil profesorju enkrat v hrbet, enkrat pa v čelo. Drugi sunej je bil zadan s tako silo, da se je nož zlomil. Profesorja so prepeljali težko ranjenega v bolnico, Bilčarja pa v zapor. 16 letni krkovec je na policiji popolnoma hladnokrvno priznal, da je hotel profesorja umoriti.

— Usodepolne posledice sanj. Inkasantu Maksu Bastianerju v Berlinu se je te dni sanjalo, da ga preganjajo. V polnu je skočil k oknu ter je na vse grlo začel klicati na pomoč. Pri tem je izgubil ravnotežje ter padel na ulico, pri čemur se je tako pobil, da je pol ure pozneje umrl.

— Zlatnike so našli v Zlatorog-terpentino-vev milu: Štefanka Ambrožič, Graben, S. Gorje; Pavla Deberšek, Skale pri Velenju; Ana Bogovič, Čatež, Brežice; ga. Dolinar, Notranje Gorice; Franjo Brajkovič, Sisak; Katica Zorković, Ladvanek kod Karlovca; Antonija Lesić, Zagreb, Nova cesta 43; Ana Zdravec, Zagreb, Savska cesta 61a; Zavod »Josefinum« Ljubljana, kupil milo v trgovini

ni Leskovec & Meden; Marija Zagar, Ljubljana, Gosposka ulica; Katarina Gsellmann, Maribor, Tvrniška cesta 24; Marica Kovač, Križevci.

— Rogaska Slatina, najbolj renomirano zdravilišče proti boleznim želodca, čreves, mehurja, žolčnih kamnov, srca, ledvic in jeter, izven glavne sezone izredno nizke cene. Zatevajte prospekte!

— Zlatnike so našli v milu »Gazel«: (ime-na v oklepaju označujejo trgovce, kjer je bilo milo kupljeno) Karla Hojnikar, konjice; G. Setine, Jarše; Kristina Lašič, Zagreb, Vrhovec št. 1 (Cavor i Habazin, Zagreb); Ana Kulešić, Rezovac pri Suhopolju (M. France-tić, Virovitica); Ana Uršič, Brežice (Franc Lipej, Brežice); Marijana Pivk, Petkovec št. 13 pri Logatcu (Anastazija Cvetko, Rovte nad Logatecem); Elka Veber, Maribor (Josip Košir, Maribor); Apolonija Kumšek, Brezno (Ed. Suppanz, Pristava); Juro Majdak, Zagreb (Stjepan Broz, Zagreb); Marija Smole, Zibika (Ed. Suppanz, Pristava).

Ljubljana.

1— K cepljenju zoper škrlatice. Od zdravniške strani smo prejeli: Tragična smrt dveh otrok g. podpolkovnika Andrejke kratek čas za tem, ko je bil eden od njiju cepljen zoper škrlatice, razburja vse ljubljansko prebivalstvo. Higijenski zavod objavlja v večerajšnjih dnevnikih neko pojasnilo, v katerem navaja, da je cepljenje znanstveno utemeljeno in praktično preiskušeno in da nima nikakih škodljivih posledic. Ta izjava nikakor ne zadostuje. Zdravstvena uprava bi morala najmanj pojasniti, ali gre za aktivno ali pasivno imunizacijo, oziroma za znani ameriški Dickov serum, dalje bi morala točno navesti, v katerem zavodu, po kakšnih predpisih in pod kako kontrolo se serum proizvaja. O Dickovem cepljenju je znano, da je še četrti dan po obolenju v stanu povzročiti hiter padec temperature, na kar se izpuščaj izgubi. Umrla Marko Andrejka pa ob cepljenju očitno še ni kazal nobenih bolezenskih znakov.

1— Sokol Ljubljana II. priredi v nedeljo 13. junija ob pol 17. uri na svojem letnem telovadišču na Prulah javno telovadbo, pri kateri nastopijo vsi oddelki. Sodeluje godba dravske divizije. Po telovadbi ljudska veselica. — K udeležbi vabimo vsa bratska društva in Sokolstvu naklonjeno občinstvo. — Udeležba za članstvo obvezna v krajih. — Odbor.

Sporod Akademije Rdečega križa, ki se vrši v nedeljo dne 13. t. m. ob pol 11. uri v dvorani hotela Union: 1. Državna himna. 2. K. Nikolič-Rasinski: Črveni krst. Deklamira Bahar Iv., učenec II. razreda II. deške meščanske šole. 3. a) A. M. Slomšek: Veselja dom. Ponarodela. b) Na Gorenjskem je fletno. Narodna. c) Pesme iz Morave. Pojejo učenke I. dekl. osn. šole pod vodstvom učit. gde. Lj. Umbergerjeve. 4. Telovadni ples. Izvajajo učenke I. dekl. osn. šole pod vodstvom učit. g. Mušičeve. 5. M. Grošelj: Mladi junaki. Igrakaz v enem dejanju. Izvajajo učenke II. deške osn. šole pod vodstvom učit. gde. Fr. Zemljanske. 6. A. Medved: Otroku. Deklamira Fink Marija, učenka 2. razreda I. dekl. osn. šole. 7. a) Proste vaje. b) Telovadne skupine. Izvajajo učenci I. deške meščanske šole pod vodstvom strok. učit. g. Jerasa. 8. Milčinski: Igrica o veseli nalogi. Igrajo učenke II. dekl. mešč. šole pod vodstvom strok. učit. gde. M. Vidmarjeve. 9. Telovadni ples. Izvajajo učenke I. dekl. mešč. šole pod vodstvom strok. učit. gde. Trdinove. 10. a) E. Adamič: Tam gori za našo vasjo. b) Ah, zar je morala doč. Srbska naroda. Pojejo učenke II. dekl. mešč. šole pod vodstvom učit. gde. Umbergerjeve. Vstopnice v Matični knjigarni in pred pričetkom akademije v Unionu.

1— Cenjenemu občinstvu svetujemo, naj pohiti dne 27. junija popoldne v Hribarjev gaj, kjer bo obilo zabave in razvedrila na veselici, ki jo priredi Slovensko pevsko društvo »Krakovo-Trnovo« ob trnovskem cerkvenem proščenju.

Maribor.

m— Postaja Tezno. Da bi se ustanovila ali postavila postaja na Teznu, se že precej časa govori. Govori se tu v Mariboru, v Ljubljani in v Beogradu, a postaje ni in je ni. Akoravno je potreba postajališča Tezno pri Mariboru eminentne važnosti, se vendar merodajne oblasti ne zgaenejo, kot nam je znano. Z ozirom na resno potrebo tega, se je občina Tezno izrekla pripravljenim, prispevati za gradbo postaje-kolodvora lepo vsoto 100.000 dinarjev. Tudi v proračunu za leto 1926/27 je vstavljena potrebna vsota. Obstaja samo nevarnost, da se uporabi — če vidi Beograd, da tu ni zanimanja — že namenjeni denar v druge svrhe. Kako težko je izbojevati v Beogradu kako podporo za Slovenijo, je pač vsem znano. Radi tega je nerazumljivo, zakaj se odlaga. Tudi s privatne strani je pripravljenih za zgradbo 100.000 Din. Torej na delo!

m— Mariborski park. bo, kar se tiče razsvetljave, pač spremenil v kratkem svoje žalostno lice. Doslej so se zbirali, ker ni bilo v parku razsvetljave — vsaj zadostne ne — razni elementi, ki iščejo uteha v temi. Sedaj pa bo tudi tega konec, glavni drevored je že razsvetljen, električne žice se že napeljujejo tudi po Drevovalni ulici. Tu sem pride do 20 svetilk. Napredujemo vsekakor in tudi kavarinar v parku je zažal cene pri kavi...

ZOPET SAMOMOR.

Dvaindvajsetletni Sima Stefanović, stud. phil., drugega semestra, na tukašnji univerzi je večeraj ob 14. uri skočil v Gruberjev kanal pri mostu na Poljanski cesti in utonil. Poljnik je bil zelo marljiv, nadarjen dijak, rodom iz Nikšića v Črni gori. S svojim prikupnim vedenjem si je pridobil mnogo simpatij. Živel je v zelo težkih razmerah ter

je stanoval v Akademskem kolegiju. Dopoldne je še do kake 10. ure študiral za izpit, ki ga je mislil napraviti pri prof. Radojčiću, ob 2. uri popoldne pa se je napotil proti Gruberjevemu kanalu, kjer se je odločil k obupnemu činu. Njegovega trupla do sedaj še niso našli. V smrti ga je gnalo več vzrokov, od katerih so glavne njegove težke življenske razmere.

Sport.

Spomenik nogometaša Franu Učaku. Kot je definitivno določeno se vrši dne 11. julija t. l. svečano odkritje nagrobnega spomenika pok. nogometaša-člana I. moštva »SK Ilirije« g. Frana Učaka v Križan pri Trzinu, kjer je bil imenovan pokopan 7. januarja t. l. V zvezi z odkritjem je tudi izlet iz Križa čez Golnik v Kranj, odkoder se povrnejo iz letniki z večernim vlakom nazaj v Ljubljano. Za polovično vožnjo je preskrbljeno. Program objavimo pravočasno. »SK Ilirija« vabi tem potom vse sportnike, turiste in tovariše pokojnega, da se odkritja, pri katerem sodeluje tudi pevsko društvo »Grafika«, udeležijo v čim večjem številu. Sportne kroge prosimo, da se ozirajo na to odkritje in po možnosti opuste druge prireditve.

Novi rekordi v težki atletiki. Pri zadnjih težkoatletskih moštvostih je sunil peresnik Artur Reinmann iz Geneve obojerno 125 kilogramov in ustvaril s tem svetovni rekord za to kategorijo. Fric Hünenberger iz Bazela pa je potegnil z desnico 90 kg, kar znači švicarski rekord v težki teži. Poskusil je tudi zboljšati svoj lastni rekord v enoročnem sušku od 113,5 kg na 116 kg, kar pa mu ni uspelo. Slednjic je zboljšal Josef Jaquenoud olimpijski rekord v petboju za lahko težo od 445 na 460 kg.

Svetovni mojster v grsko-rimski rokoborbi Hans Kawan z Dunaja si je priboril pred par dnevi championat v Rigi pred Poljakom Pienekijem in Amerikancem Steklerjem.

Kako je tolkel dr. Peltzer svoj svetovni rekord. Glavna pozornost pri zadnjem lahkoatletskem mitingu v Budimpešti se je koncentrirala na visokega, plavalasega Nemca dr. Peltzerja. Smrtna tišina je vladala, ko sta nastopila k teku na 500 m oba mojstra. Na ottranji progi stoji mali, zastavni Oger Barsi, poleg njega nemški velikan. Oba sta nervozna. Proga je od dežja nalahko namočena, zrak prijetno hlad. Startni strel! Tempo in stil obeh moštrov je čudovito enakomeren, 100 m pretečeta v 12,4 sek., 200 v 25 sek., in šele sedaj napne Nemec vse svoje moči. Energično pridobi na prostoru (300 m 37,4 sek.). Barsi poskuša zama, da bi se ga držal. Popolnoma svež začne dr. Peltzer zadnjo rundo (400 m v 50,4 sek.) in dolete cilj 6 m pred Barsijem. Vsi trije časomerilci stopajo istočasno 1 : 03,6 sek. — svetovni rekord! Pa tudi Barsi je potolkel dosedanj svetovni rekord Šveda Lundgrena (1 : 05 sek.).

Zgradba zračnega velikana. Nemci gradijo sedaj največji aeroplan sveta v Friedrichshavenu ob Bodenskem jezeru. Naročila ga je japonska vlada, kajti Nemci sami ne smejo graditi v smislu mirovne pogodbe tako velikih zračnih ladij. Krila, ki nosijo aparati, imajo razsežnost 70 m. Aeroplan lahko sprejme v svoj čoln 100 ljudi oziroma veliko število bomb. Goni ga 12 motorjev, ki razvijajo skupno moč 5400 HP in dajejo aeroplanu veliko hitrost. Japonska vlada ga bo najprej preizkusila, če lahko poleti iz Japonske čez Veliki ocean.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA.
petek, 11. junija 1926.

Vrednote: Celjska posojilnica d. d., Celje den. 193, bl. 195, zaklj. 195; Merkantilna banka, Kočevje den. 100, bl. 104, zaklj. 102; »Šešir«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka den. 103, bl. 105, zaklj. 105.

BORZE.

Zagreb, 11. junija. Devize: Newyork ček 56.476—56.776, London izplačilo 275.4 do 276.6, ček 275.337—276.537, Pariz izplačilo 168—170, Praga izplačilo 167.697—168.697, Curih izplačilo 1096—1100, ček 1096.048 do 1100.048, Dunaj ček 800.15—804.15, izplačilo 800.375—804.375, Berlin 1350—1354. Curih, 11. junija. Beograd 9.12, Newyork 516.73, London 25.1225, Pariz 15, Praga 15.30, Berlin 12.9625, Milan 18.825, Dunaj 72.9375, Bukarešta 2.175, Sofija 3.7475, Budapešta 0.007270.

»Čas«, znanstvena revija Leonove družbe. Vsebina 5. zvezka:

1. Razprave: Naša poljedelska statistika. — Dr. A. Gosar — Ljubljana. Bistvo in pomen obične in njen odnos do države. — Dr. A. Veble — Maribor. Slavinja, Apostol kranjski in Iskre. — Dr. Jos. Mal — Ljubljana. II. Iz kulturnega življenja: Verstvo in versvena filozofija: Nova dela: Gratty, Die Quellen; Poschmann, Grundlagen und Geisteshaltung der katholischen Frömmigkeit; Exp. Schmidt, Magalia Dei. — A. U. — Hessen, Religions-philosophie des Neukantianismus. — A. U. Zgodovina in jezikoslovje: Razprave. Izd. Društvo za humanistične vede. II. zv. — Dr. Fr. Trdan. A. B. J. S. — Solovejev, Odabran spomeniki srpskog prava. — M. Sos. — Opis kranjske iz l. 1811. — Dr. M. Pivec. — Jevrejski Almanah. — M. P. — Zemljepis: Geografski Vestnik. I. letnik 1925. — S. K. — Mil. — Našega medicinskega slovstva: Göstl, Mil. — Dr. A. B. — Zalokar, Pet let sterij duše. — Dr. A. B. — H. Krekovi Rus, Prva pomoč. — Dr. A. B. — H. Krekovi števiki »Časa«. — Krek in notranja ureditev jugoslovenske države. — Izidor Cankar. — Beseda k časopisni kritiki Krekove številke. — I. Dolencec.

Jack London:

Morski vrag.

Izmed robe sem vzel težak plašč. Poznal sem te vrste blago, ki je bilo tako debelo in močno, da je kljubovalo dežju in se ni premočilo, četudi je bilo cele ure na mokrem. Ko ga je bila oblekla preko glave, sem zamenjal deško čepico, ki jo je nosila na glavi, z moško kapo, ki je bila toliko velika, da ji je pokrila lase, in ko je spustila okrajec zadaj nizdol, ji je docela pokrila vrat in ušesa. Učinek je bil očarujoč. Njen obraz je bil tak, da je moral biti v vseh okolnostih videti ljubeč. Nič ni moglo uničiti njegove izbrane okroglosti, njegovih skoraj klasičnih potez, nežno zaokroženih obrvi, velikih rujavih oči, ki so bile jasne in mirne, sijajno mirne.

Baš tedaj je veter potegnil močnejše kot dosedaj. Zajel je čoln, ko se je postrani ležeč vzpenjal preko grebena vala. Nenadoma se je nagnil, tako da je bila čolnova stranica v isti višini z morjem, in zajel nekoliko vode. Tedaj sem ravno odpiral konzervo s prekajenim jezikom. Planil sem k vrvi in jo baš pravčasno snel. Jadro je udarilo in zaplahutalo in čoln se je vzravnil. Čez nekoliko minut sem ga zopet uravnal po vetru in se vrnil, da pripravim zajtrk.

»Prav dobro vam gre izpod rok, kakor vse kaže,« dasi ne razumem mornarskih reči,« je rekla in resno-

98

no odobrava je prikimala z glavo, ko je gledala mojo krmarsko pripravo.

»Vendar bo samo služila, ako bomo vozili po vetru,« sem pojasnjeval. »Ako pa bomo vozili bolj prosto in bo veter vlekel od zadaj ali kake druge strani, bom moral sam krmariti.«

»Priznati moram, da ne poznam teh strokovnih reči,« je rekla, »razumem pa vaš sklep in ta mi ni všeč. Saj vendar ne morete krmariti dan in noč in brez konca in kraja. Zavoljo tega upam, da me boste učili tega; po zajtrku začneva. Potem se boste mogli vsaj malo vleči in spati. Imela bova stražo kot na ladji.«

»Ne vem, kako naj vas učim,« sem ugovarjal. »Saj se pravkar sam učim. Vi niti niste, ko ste se mi zaupali, da nimam z majhnimi čolni prav nobenih izkušenj. Sedaj je prvič, da sem sploh v takem čolnu.«

»Potem se bova skupaj učila, gospod. In ker ste sedaj že krmarili eno noč, me boste učili, kar ste se naučili. Sedaj pa zajtrk! Moj Bog! Kakšen dober tek povzroča ta zrak!«

»Nič kave,« sem rekel obžalovaje in ji podal nekoliko s surovim maslom namazanega pomorskega prepečenca in kos prekajenega jezika. »Tudi čaja ne bo, ne juhe, nič vročega, dokler ne dospeva do suhe zemlje.«

Po preprostem zajtrku, ki sva ga zaključila s čašo mrzle vode, je Maud prejela prvi nauk v krmarenju. Učivši njo sem se sam prav mnogo učil, dasi sem uporabljal le znanje, ki sem si ga pridobil z vodstvom ladije in opazovanjem krmarjev, ki so krmarili v malih čolnih. Bila je dobra učenka in se je kmalu naučila obdržati smer, odvreči vrv v sili in druge reči.

Ko pa se je očitno utrudila, je izročila krmilo meni. Jaz sem bil zdravil in zložil odeje, ona pa jih je začela zopet razgrinjati po tleh. Ko je bilo vse lepo narejeno, je rekla:

»Sedaj gospod, pa idite spat. In sicer boste spali do kosila. Do večerje,« je popravila, ko se je spomnila, kako je bilo na ladiji urejeno.

Kaj sem mogel storiti? Silila je in rekla: »Prosim, prosim,« nato sem ji izročil krmilo in storil, kot je bila rekla. Občutil sem neko posebno radost, ko sem zlezal v posteljo, katero so bile njene roke pripravile. Bilo mi je, kakor da so se odeje navzele miru in samozvesti, ki ji je bila tolikrat lastna, toda da sem čutil neke zasplost in zadovoljnost, da sem se zavedal nekega okroglastega obraza in rujavih oči, katere je obdajala ribiška kapa, da sem sedaj videl sive oblake, sedaj sivo morje, nato pa sem se zavedal, da sem bil spal.

(Dalje prih.)

MATI IN SIN.

Glej sinko, primerjajva enkrat perilo, oprano z

Zlatorog terpeninovim milom

s perilom, opranim z drugim milom

Kakšna razlika!

Perilo, oprano z Zlatorog terpeninovim milom, je res lepše, kakor novo. Poleg tega sam našla v Zlatorog terpeninovem milu

že drugi zlatnik po 10 frankov!

Srajce, promenadne, bele in barvaste, ovratnike vseh vrst in fason, pentlje, samoveznice, žepne robce, nogavice v raznih barvah za gospode in dame, naramnice, toaletne - - potrebščine, svilene trakove, čipke in vezenino. - - Nizke cene. — Velika izbira samo pri

JOSIP PETELINC-U LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi

Svojim cenj. odjemalcem vljudno sporočam, da sem se s svojo trgovino z mešanim blagom preselil z **Meljske ceste 41 v Vetrinjsko 30** ter prosim, da mi dosedaj izkazano zaupanje ohranite tudi v naprej. Z odlič. spoštovanjem **Rudolf Eichholzer**, trgov. v Mariboru

Mali oglasi.

Za vsako besedo se plača 50 par, za debelo tiskano pa Din 1.—.

Kupimo

star svinec. — Mestna plinarna, Ljubljana.

Poletna stanovanja

z opremo se dobe v gradščini v Višnji gori. Okoli gradu in v gozdu mirno in prijazno sprehajališče. Vpraša se pri oskrbništvu.

Otomane

najfinejše izdelave v damastu 700 Din, v blagu 800—1000 Din, modroci iz najfinejše trave 250 Din in vsa tapetniška dela najceneje Rud. Sever. Gosposvetska cesta 6.

Tri lepe poslovne sobe

v I. nadstropju odda z novembrom Pokojninski zavod za nameščenje v Ljubljani, Gledališka bl. 8.

Celulozni les

Mehka drva, plača najbolje Fructus, Ljubljana, Krekov trg 10.

NARODNI DOM ŠTAJERSKA KLET OSET, Maribor
2 kegljišča, klubi, prvo-vrstna vina.

PREMOG - ČERIN
Wolfova 1/II. - Telef. 56.

Najboljša, najcenejša **kolesa in šivalni stroj** so edino

Petelinčevi

znamke **Gritzner, Adler, Phönix** za dom, obrt in industrijo. Pouk brezplačen, ugodni plačilni pogoji. Tudi na obroke. - Večletna garancija.

Josip Petelinc, Ljubljana

Od dobrega najboljše je švicarski pletilni stroj **DUBIED**

Oglašujte v »Narodnem Dnevniku«!

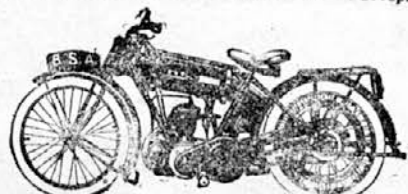
Čevljarji pozor!

„Prvo čevljarstvo učilišče v Ljubljani“ otvori pri-krojevalni teoretični in praktični tečaj za g. mojstre in g. pomočnike. — Sprejemajo se tudi udeleženci iz dežele. Pojasnila in prijave sprejema oblasitveno priznani strokovni učitelj in vodja tečaja

K. MAJCE, Celovška cesta šte. 57, Ljubljana 7.

B. S. A. MOTOCIKLI

in priklopi najnovejši modeli 1926. po znižanih cenah dospeli. Na ogled in poskušnjo pri JUGO AUTO, d. z o. z., Ljubljana, Dunajska c. 36. Telefon 256. - Ceniki na zahtevo brezplačno.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUŽNICE:

Maribor, Kamnik, Novo mesto, Ptuj, Rakek, Slovenjgradec, Slovenske Konjice, Prevalje.

Dunajska cesta 4 (v lastni stavbi).

Kapital in rezerve Din 20,100.000.—.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavljaj: TRGOVSKA.

Telefoni: 139, 146, 458

Javnosti!

Čevljarji iz Vojvodine na svojem zboru v Novem Sadu, dne 23. maja t. l. protestirajo proti nizkim cenam naše obutve. Pritožujejo se, da nimajo zaščitne carine.

Trdimo, da so zaščitne carine skoraj v vseh državah, toda največje so pri nas. Prinašamo pregled koliko se plača carine pri uvozu enega para pri nas in koliko v inozemstvu:

Vrsta čevljev	Kraljevina S. H. S.	Avstrija	Čehoslovaška	Rumunija	Nemčija	Holandija
Moški čevlji 850 gr	Din 60 —	Din 32—	Din 25—	Din 30—	Din 13—	Din 10—
Ženski čevlji 500 gr	85 —	23—	29—	24—	10—	6—
Otroški čevlji 360 gr	82 —	15—	23—	14—	8—	4—

V Anglijo je uvoz prost, brez kakršnekoli carine.

Dalje zahtevajo čevljarji strogo kontrolo carinjenja naše obutve in zahtevajo, da se preišče, koliko plačamo davka.

Nimamo tajnosti.

Naše delniško društvo je osnovano na podlagi zakona. Kakor takšno mora polagati javno račune.

Zaposluje samo domače ljudi, delamo pošteno na izpopolnjenju obrti in trgovine.

Delamo pot znižanju cen življenskih potrebščin.

Služimo stotisočem ljudi z dobrimi in cenenimi čevlji.

Plačujemo davke, plačujemo carino v milijonih.

Rad